

LA INTEGRACIÓ DELS MINUSVÀLIDS PSÍQUICS EN L'ESPORT

Fernando Martín Vicente, President d'A.N.D.E. i President de la Comissió d'Esports per a Minusvàlids del Comitè Olímpic Espanyol

Els principis més importants són:

- La política esportiva pels disminuïts és part de la política esportiva general.
- L'esport ha de contribuir a la realització dels valors de desenvolupament personal i integració (social).
- L'esport és especialment una forma d'activitat del lleure, que mentre sigui possible serà configurat pels propis interessats (en el cas dels disminuïts) basant-se en la seva pròpia elecció i aptituds.
- Pels disminuïts mentals, que tenen unes facultats mentals inadequades per a poder fer una elecció adient per si mateixos, és més apropiat l'esport recreatiu. L'esport competitiu sembla menys adient per a ells.
- S'ha d'estudiar si, i fins a quin punt, els disminuïts poden fer-ho amb ells no disminuïts.
- En el camp de l'esport per a disminuïts, els diferents nivells de govern (govern central, autoritats provincials i locals) i les organitzacions no governamentals comparteixen la responsabilitat. Hi ha tasques nacionals de creació de condicions i de caràcter estimulatiu de les quals s'ha de fer càrrec el govern. Sobre la base d'aquests principis, s'hauran de definir els propòsits generals de la política esportiva pels disminuïts: "Promoure el fet que les persones disminuïdes —d'acord amb la seva elecció i aptitud personal— puguin practicar esports de manera adient o participar d'alguna forma diferent". A més a més de la participació activa en l'esport, és important també que els disminuïts puguin actuar com a entrenadors, membres de les juntes, etc., i assistir també a esdeveniments esportius, etc.

Integració

Pel fet que l'esport pels disminuïts

estigui encara en els seus moments inicials, és important d'adonar-se, al promoure la integració, que és un procés que depèn de diverses circumstàncies, i que pot trigar més o menys temps. Aquest procés comença ja en el moment en què el disminuït participa en l'esport. En aquest moment entra en contacte amb una part de la realitat social, de la qual no en tenia encara cap coneixement. Vist d'aquesta manera, una política que tingui per fita el capacitar a tants disminuïts com sigui possible, per tal que participin en l'esport és, per definició, una política d'integració.

Donat el caràcter del procés d'integració hi ha diverses formes o nivells possibles dins d'aquest, per exemple:

1. La forma organitzativa en la qual el disminuït participa en l'esport exclusivament en el seu ambient o amb altres disminuïts, i que pot considerar-se la manera menys avançada d'integració.
2. El pas següent en el procés d'integració és la forma en la qual els clubs esportius de persones capacitades tinguin una secció per a l'esport dels disminuïts, incloent-los tant com sigui possible en la marxa general del club.
3. La forma més avançada d'integració en l'esport, consistiria en la possibilitat que els disminuïts i no disminuïts fessin esport conjuntament. En el decurs d'una conferència celebrada l'any passat sobre l'esport pels disminuïts, els participants varen arribar a la conclusió que les tres formes abans esmentades, es poden veure com a "models d'integració" als quals poder aspirar. Tanmateix, també es va declarar, que això depenia totalment de la mateixa persona disminuïda, del que ella volgués i fos capaç de fer. Per exemple, la primera forma (el model de la "coexistència" de formes d'organitzacions esportives de capacitats i disminuïts) es va experimentar com a

vàlida. Aquest model —que és el que més recorda a la situació actual— es va considerar especialment adient pels disminuïts. La segona forma —"el model de secció"— es va considerar com el més recomanable. De fet, hi ha algunes associacions amb esportistes capacitats, en les quals s'hi pot practicar l'esport amb companys disminuïts. El model "d'integració plena" (tercera forma) encara que fos el més recomanable, fou considerat com a difícil d'assolir. Això es podria aplicar tant sols a alguns disminuïts i només en algunes branques de l'esport individual.

La integració depèn bàsicament de la capacitat del disminuït

De manera que, el caràcter del procés d'integració no significa que totes les persones disminuïdes siguin capaces i/o desitgin seguir el mateix procés de passar des d'un grau inferior al grau més alt d'integració. El nivell que es pot assolir en la integració depèn bàsicament de la capacitat del disminuït, de la seva voluntat i de les possibilitats amb que conti. En aquest sentit encara cal eliminar moltes barreres, que estan dificultant la integració.

Obstacles

Encara que el nombre de disminuïts que estan participant en l'esport vagi "in crescendo", en queden molts que no s'hi ha apropat mai.

Les raons per les quals un número relativament petit de disminuïts participi en l'esport poden ser d'allò més variades. El motiu principal és que en el camp de l'esport, no hi ha la mateixa trajectòria pels disminuïts que pels capacitats. El fet que els disminuïts practiquin l'esport, és encara quelcom rela-

tivament nou i certament es troba en termes fora d'allò que és usual. Els disminuïts es troben encara, en una posició aïllada de la qual els és difícil escapar-ne. Les persones capacitades, excepte les properes de la família, no estan acostumades a tractar amb persones disminuïdes. Des d'aquesta perspectiva, els principals obstacles poden ésser els següents:

Informació i organització

Les persones disminuïdes, i també les institucions governamentals i no governamentals dedicades a l'esport, no coneixen sovint les possibilitats de què es disposa per participar en l'esport.

Influència en l'escena esportiva

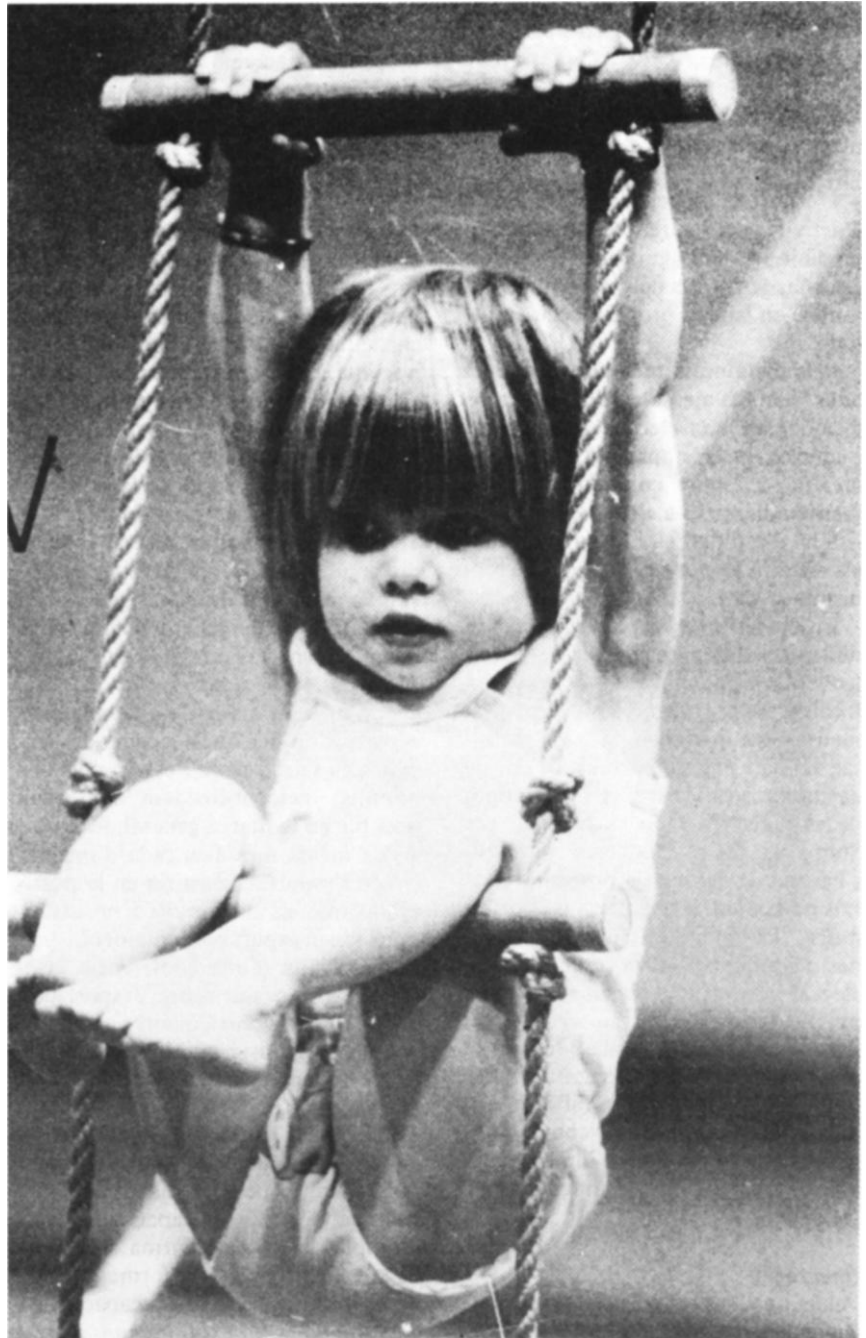
Els clubs esportius per a disminuïts són sovint petits i el sobreviure és una tasca certament difícil. Això no representa una salvaguarda adient per a la seva continuïtat. Les organitzacions esportives, de persones capacitades, són també sovint poc accessibles pels disminuïts. En aquest respecte la ignorància juga un paper destacat.

Facilitats d'acomodació

Pels disminuïts mentals que volen i són capaços de practicar esports, és sovint difícil l'obtenir facilitats d'acomodació. Solen estar ocupades o tenen uns costos molt elevats.

Transport

Especialment, els disminuïts que viuen a casa, acostumen a tenir problemes per accedir als mitjans de transport. Aquí, hi poden ajudar els voluntaris, perquè la compra i manteniment dels mitjans de transport és normalment bastant cara. Resumint el que s'ha dit fins ara, podria constatar-se que l'estructura de les or-

Les persones disminuïdes, i també les institucions dedicades a l'esport, no coneixen sovint les possibilitats de què es disposa per participar en l'esport.

ganitzacions locals no està gaire desenvolupada.

La informació per una acceptació més gran

Recomanacions

El punt essencial d'aquest assumpte és el saber si es veu com un fet normal o extraordinari el que els disminuïts mentals participin en l'esport. També el tema de l'acceptació. És un fet prou conegut, que per tal que les coses s'acceptin en aquesta societat, cal una bona informació. La informació necessària per a crear una atmosfera de major acceptació.

1. S'hauria per tant, de recomanar el desenvolupament d'activitats de promoció, destinades a nivells locals, que posin de relleu, entre d'altres:

— El participar en l'esport és quelcom habitual;

— fer de les organitzacions esportives de persones capacitades, llocs accessibles;

— activitats esportives contínues;

— esport com a diversió, especialment pel seu caràcter d'integració social.

Les activitats de promoció haurien, en primer lloc, de ser desenvolupades per organitzacions no governamentals, i que el govern accompli amb el seu paper de suportar-les econòmicament.

2. Els disminuïts mentals tenen, en general, facultats socials inadequades. L'esport per tant, s'hauria de practicar en una atmosfera de recreació. L'esport competitiu exigeix una major demanda de l'autosuficiència social d'una persona. Les activitats d'esports competitius, s'haurien de promoure només si queda prou clar que una persona disminuïda les necessita. Aquestes activitats han de quedar restringides als lleugerament minusvàlids psíquics.

Responsabilitat de l'estat

La cura dels disminuïts mentals és un deure i una responsabilitat absoluta de l'Estat.

La justificació total del deure de l'Estat envers els seus ciutadans és la tasca que té de crear i mantenir les condicions materials per tal que la gent desenvolupi completament, el seu potencial.

L'Estat complimenta aquesta tasca "passivament" al garantir les llibertats, i "activament" al crear condicions en les quals l'individu pugui assumir la responsabilitat de la seva vida pròpia i el seu desenvolupament. El grau d'obligació de l'Estat envers els individus dependrà del punt en el qual es trobin les limitacions i disminucions excepcionals que pateixin. Els disminuïts mentals pateixen limitacions extremadament severes envers la seva forma de funcionament i la seva capacitat de desenvolupament. Per tot això, requereixen d'una atenció especial de l'Estat, per tal que les conseqüències de les seves limitacions puguin reduir-se al mínim i perquè se'ls pugui assegurar una sèrie de condicions que els permetrà de funcionar i desenvolupar el potencial que tinguin. Aquesta tasca està expressada en termes legals, en regulacions estatutàries i en els pressupostos de diversos ministeris, responsables dels disminuïts. Un cop establert el deure especial de l'Estat envers els disminuïts mentals, i tots aquells que pateixen **minusvàlies**, haurém de preguntar-nos fins on arriba aquest deure.

De l'Estat s'espera fonamentalment, que proporcioni normes i finançament, que supervisi, coordini i assenyali prioritats, ja que no és possible fer-ho tot alhora, ni tan sols en èpoques de prosperitat.

1. Els disminuïts mentals són part de

la comunitat. S'han d'assumir formes en les quals hi puguin viure aquests disminuïts.

Els disminuïts mentals haurien de viure en circumstàncies especials o de protecció, només quan fos necessari pel desenvolupament del seu potencial. Aquests arranjaments especials han de passar per revisions crítiques contínues, per tal d'assegurar que van d'acord amb el desenvolupament personal, l'edat i les preferències dels disminuïts. S'ha d'anar en compte, per poder preveure que aquests arranjaments especials no portin als disminuïts mentals, i/o els seus pares i la resta de persones que s'ocupen d'ells a l'aïllament.

2. Ha d'haver-hi un camp obert als punts de vista individuals sobre la vida i la societat.

3. La llibertat dels disminuïts mentals i llur dret a prendre decisions, s'ha de preservar tan com sigui possible. El reconeixement de la llibertat i responsabilitat dels disminuïts mentals, implica respecte i ajut en la seva llibertat d'elecció, en les seves preferències personals i en el seu dret a prendre part en les decisions que els afecten. En el passat, succeïa sovint que les persones que tenien cura dels disminuïts mentals eren les que decidien què era el millor per a ells. Però en els darrers anys hi ha hagut una tendència cap el compromís del disminuït en els diversos afers que afecten la seva vida. De tota manera la capacitat d'alguns disminuïts de prendre decisions pròpies és molt lliberal, i en tals casos el dret d'escollir i prendre decisions es transfereix als seus pares.

El dret de prendre decisions és particularment important en la vida privada. A més, els disminuïts mentals i els seus pares haurien de tenir veu i opinió en la presa de decisions a nivell institucio-

nal, perquè en principi, les decisions no s'han de prendre sense la referència d'aquells a qui van dirigides.

4. S'han d'ajustar les facilitats a la situació dels disminuïts mentals.

Donar l'ajut necessari

Seria recomanable que els disminuïts mentals fessin ús de les facilitats disponibles pel públic en general. Però sempre seran necessàries algunes facilitats addicionals, si se'ls vol donar l'ajut extra o especial que necessiten.

Al proveir-los d'arranjaments i facilitats especials, s'haurà de tenir en compte el criteri dels disminuïts mentals i la manera millor de proporcionar l'intercanvi social, per i amb els disminuïts mentals. Això sovint significa que es poden necessitar unitats de vivenda a escala reduïda, etc.

Quan es proporcionen serveis als disminuïts mentals, cal recordar que cada client és una persona completa, integrada, fins i tot si hi ha diversos aspectes de la seva vida.

Aquests serveis diversos haurien d'estar coordinats de manera adient. Cal fer esment que en una societat amb un nombre creixent d'especialitats i serveis per a grups com el dels disminuïts, de persones en edat avançada, etc., és difícil a vegades ('assegurar la coordinació i la continuïtat d'aquests serveis. Algunes recomanacions recolzades en els principis de la política:

El punt de partença dels principis de la política que acabo d'esmentar és el reconeixement del disminuït mental com a membre ple de la comunitat. També s'han de crear les condicions que li permetin ser acceptat com a tal per la comunitat.

Un punt important derivat d'aquests principis de política, és que el disminuït mental ha de disposar d'unes

condicions de vida el més properes possible a les dels "normals".

Com molts altres grups comunitaris, els disminuïts mentals es troben sovint en situacions en les quals les persones que s'ocupen d'ells no són disminuïdes. Aquestes persones, d'una manera inconscient, decideixen el que és bo per a ells. Aquesta actitud, encara que ben intencionada, només serveix per a augmentar la dependència dels disminuïts mentals i fa que la seva integració en la societat ordinària, sigui molt més difícil. Si és cert el fet que no hem d'esperar gaire dels disminuïts mentals, no és menys cert que no està bé el sobreprotegir-los.

Això ens porta a la primera recomanació. En la nostra tasca i cura dels disminuïts mentals –i també al disposar d'esports per a ells– hauríem d'observar acuradament, quines són llurs preferències, on rau el seu interès, què és el que els proporciona plaer i satisfacció. Ja que nosaltres no deixariem que ningú ens privés del plaer i la fruïció de l'esport.

Una segona recomanació està estretament lligada als criteris associats al fet d'ésser disminuït: un nivell baix de facultats socials, un repertori de comportament limitat, unes pautes de comportament diferents per a establir i mantenir relacions, una major vulne-

Promoure el fet que les persones disminuïdes puguin practicar esports de manera adient o participar d'alguna forma diferent.

S'han de crear les condicions que li permetin ser acceptat com a tal per la comunitat.

rabilitat i susceptibilitat de manipulació. Tot això significa que s'ha de tenir una cura especial al preparar els seus esports, especialment en allò que es refereix a la banda social de l'esdeveniment esportiu i a les associacions esportives.

Sens dubte hi ha circumstàncies en les quals els disminuïts mentals i els no retardats poden participar junts en els esports, però tot i així no hem d'intentar situar als disminuïts mentals dins dels esquemes normals a qualsevol preu. L'objectiu de la cura dels disminuïts mentals és, després de tot, assegurar-se que tinguin les oportunitats adients per a desenvolupar-se, i ja que l'home és un animal social, les seves oportunitats de desenvolupament estan íntimament lligades a les seves oportunitats d'integració social. Quan treballem per la integració haurem de reconèixer i acceptar al disminuït

mental tal i com és.

El veritable reconeixement consisteix en això i en el seu reconeixement com a membres de la societat, d'igual valor. L'assolir una situació comparable amb la de les persones no disminuïdes, sense tenir la certesa que això donarà al disminuït una oportunitat millor de desenvolupament complet, significaria no estar d'acord amb l'objectiu principal.

Cal recordar que els valors i assoliments, que són altament estimats en el món dels no disminuïts, no són absoluts. Pot ser útil i significatiu pel disminuït, i pel no disminuït també, reemplaçar aquests valors per altres.

Lluitar per un intercanvi social

La tercera recomanació ve de la segona. Es refereix a les condicions

d'intercanvi social entre els disminuïts mentals i els no disminuïts. La majoria de gent no minusvàlida, té ja una opinió o prejudici abans de trobar-se amb cap disminuït mental. És per tant preferible escollir situacions on les condicions afavoreixin el contacte fàcil, on el disminuït sigui menys notori o no ho sigui en absolut. Les oportunitats de barrejar-se en petits grups que no exigeixin massa facultat socials, representa l'ocasió més bona perquè s'obtingui una impressió positiva de la persona disminuïda mental i d'aquesta manera es contribuirà a la seva integració. Els criteris associats al fet del disminuït mental donen una indicació del tipus de serveis organitzatius, instrumentals i educatius que són necessaris per a preparar esports pels disminuïts mentals, tant per si mateixos com en situacions d'integració.
